

Sygn. akt II Ka 276/15

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Wilczewska

Sędziowie: SSO Mariola Klimczak

SSO Anna Klimas – spr.

Protokolant: st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Jacka Górskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2016 roku

sprawy **J. S., Z. O., J. Z.** oskarżonych z art. 299 § 1 kk, art. 299 § 5 kk, art. 299 § 6 kk, art. 271 § 1 kk, art. 271 § 3 kk, w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk oraz z art. 299 § 1 kk, art. 299 § 6 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Słupcy

z dnia 17 marca 2015 roku, sygn. akt. IIK 5/15.

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w opisie czynu przypisanego oskarżonemu Z. O. kwotę osiągniętej znacznej korzyści majątkowej ustala na kwotę nie niższą niż 300.000zł,

- podstawy skazania oskarżonych uzupełnia o przepis art. 4 § 1 kk,

- orzeczoną wobec oskarżonego J. S. w pkt 1 karę pozbawienia wolności łagodzi do 2(dwóch) lat i wykonanie tej kary, na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk, warunkowo zawiesza na okres próby 4(czterech) lat, a na podstawie art. 63 § 1 kk okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania oskarżonego J. S. od 30 listopada 2005 roku do 21 października 2006 roku zalicza na poczet orzeczonej oskarżonemu kary grzywny i uznaje karę grzywny za wykonaną w całości, a okres tymczasowego aresztowania od 22 października 2006 roku do 27 listopada 2006 roku zalicza na poczet orzeczonej temu oskarżonemu kary pozbawienia wolności,

- orzeczone wobec oskarżonych Z. O. i J. Z. kary grzywny obniża do 650 (sześciuset pięćdziesięciu) stawek dziennych, a wysokość jednej stawki dziennej wobec oskarżonego J. Z. ustala na kwotę 50 (pięćdziesiąt złotych) i orzeczoną wobec oskarżonego J. Z. karę grzywny uznaje za wykonaną do kwoty 25.500zł,

- orzeczone w punkcie 9 kwoty tytułem przepadku korzyści majątkowych, wobec oskarżonych J. Z. i Z. O., ustala na kwoty po 48.400 złotych.

II. Utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części.

III. Zasadza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze po 1/3 części, czyli w kwotach po 38,80 złotych oraz wymierza im opłaty za obie instancje w kwotach po 6.800 złotych.

Anna Klimas Agata Wilczewska Mariola Klimczak

## UZASADNIENIE

Na podstawie art. 423 § 1a kpk uzasadnienie ograniczono do oskarżonych, których dotyczą wnioski o uzasadnienie wyroku na piśmie.

### **Wyrokiem z dnia 17 marca 2015 roku, sygn.akt IIIk5/15 Sąd Rejonowy w Słupcy orzekł :**

Oskarżonego Z. O. uznaje za winnego tego, że w okresie nie krótszym niż od dnia 10 lipca 2001 r. do dnia 31 marca 2004 r. w L., K. i innych miejscowościach na terenie kraju, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, osiągając znaczną korzyść majątkową w nieustalonej kwocie, nie niższej niż 2 300 000 zł wspólnie i w porozumieniu z J. S., występując w imieniu firmy (...) z siedzibą w L., podjął czynności zmierzające do udaremnienia lub znacznego utrudnienia stwierdzenia przestępczego pochodzenia lub też miejsca ich umieszczenia, wykrycia, zajęcia lub orzeczenia przepadku środków finansowych w kwocie wynoszącej co najmniej 23 000 000 zł, w ten sposób, że przekazywał do rąk J. S., z pominięciem rachunku bankowego pieniądze pochodzące ze sprzedaży nabytych od wspomnianej osoby produktów ropopochodnych, w szczególności w postaci: toluenu, gazoliny, ksylenu, ropy naftowej stabilizowanej, komponentu gazowego, (...), kondensatu węglowodorowego, frakcji C-7, izopentanu i mieszaniny butanoli, mając pełną świadomość, iż pieniądze te pochodzą z przestępstwa polegającego na wprowadzeniu tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem tj. popełnienia przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 299§6 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 299 § 6 k.k. skazuje go na 2 (dwa) lata pozbawienia wolności, którą to karę na podstawie art. 69§12 k.k. i art. 70§1 k.k. warunkowo zawiesza na 3 lata oraz na podstawie art. 33§2 k.k. w zw. z art. 309 k.k. wymierza mu grzywnę w ilości 750 (siedemset pięćdziesiąt) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesięciu) zł, na poczet której na podstawie art. 63 § 1 k.k. zalicza oskarżonemu okresy zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie w okresie od 6.06.2006 r. do 19.02.2007 r. i przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm dziennym stawkom grzywny uznaje ją za wykonaną co do kwoty 25 900 zł

Oskarżonego Z. O. uniewinnia od zarzutów popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k. k. w zw. z art. 294 § 1 k. k. w zw. z art. 12 k. k. w zw. z art. 65§1 k.k. opisanego w pkt. II oskarżenia i przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. opisanego w pkt. III oskarżenia.

Oskarżonego J. Z. uznaje za winnego tego, że okresie nie krótszym niż od dnia 1 marca 2004 r. do 2 sierpnia 2005 r. w T., w K. oraz innych miejscowościach na terenie kraju, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, osiągając znaczną korzyść majątkową w nieustalonej kwocie, nie niższej niż 270 000 zł, wspólnie i w porozumieniu z J. S., występując w imieniu firmy (...) z siedzibą w T., podjął czynności zmierzające do udaremnienia lub znacznego utrudnienia stwierdzenia przestępczego pochodzenia lub też miejsca ich umieszczenia, wykrycia, zajęcia lub orzeczenia przepadku środków finansowych w kwocie wynoszącej ,co najmniej 2 700 000 zł, w ten sposób, że przekazywał do rąk J. S., z pominięciem rachunku bankowego pieniądze pochodzące ze sprzedaży nabytych od wspomnianej osoby produktów ropopochodnych, w szczególności w postaci: toluenu, gazoliny, ksylenu, ropy naftowej stabilizowanej, komponentu gazowego, (...), kondensatu węglowodorowego, frakcji C-7, izopentanu i mieszaniny butanoli, mając pełną świadomość, iż pieniądze te pochodzą z przestępstwa polegającego na wprowadzeniu tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem, tj. popełnienia przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. w zw. 299 § 6 k.k. w zw. Z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 299 § 6 k.k. skazuje go na 1 (jeden) rok i 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę na podstawie art. 69§12 k.k. i art. 70§ 1 k.k. warunkowo zawiesza na 3 (trzy) lata oraz na podstawie art. 3 3 §2 k.k. w zw. z art. 309 k.k. wymierza mu grzywnę w ilości 700 (siedemset) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 (dwustu) zł, na poczet której na podstawie art. 63 § 1 k.k. zalicza oskarżonemu okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w

sprawie w okresie od 6.06.2006 r. do 15.02.2007 r. i przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm dziennym stawkom grzywny uznaje ją za wykonaną co do kwoty 102 000zł.

Oskarżonego J. Z. uniewinnia od zarzutów popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k. k. w zw. z art. 294 § 1 k. k. w zw. z art. 12 k. k. w zw. z art. 65§ lk.k. opisanego w pkt. II oskarżenia i przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. opisanego w pkt. III oskarżenia.

***Apelację na rzecz oskarżonego J. Z. w zakresie pkt 5 i 9 wyroku wniósł jego obrońca ( adw. M. S. (1)) jak poniżej:***

Na podstawie przepisów art. 444 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt. 1 i 2 i 3 k.p.k.,

wyrokowi zarzucił:

1. Na mocy art. 438 pkt.2 i 3 k.p.k. naruszenie prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia co miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez naruszenie;

art. 7 k.p.k. poprzez ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego J. Z. w sposób nieuwzględniający zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego zwłaszcza odnośnie wyjaśnień złożonych na rozprawie, w których oskarżony wyjaśnił, że nie podtrzymał wyjaśnień złożonych w okresie tymczasowego aresztowania w dniu 25 października 2006 roku i podał logiczne, zgodne z zasadami doświadczenia życiowego przyczyny złożenia wówczas takich wyjaśnień. Uzasadnieniem powyższego zarzutu jest fakt, że oskarżony, bowiem za namową ówczesnego obrońcy i będąc pod presją trudnej sytuacji rodzinnej po wielu miesiącach tymczasowego aresztowania - oznajmił organom ścigania fakt gotówkowego zakupu produktów ropopochodnych od oskarżonego J. S., aby jak najszybciej doprowadzić do uchylenia nałożonego na niego tymczasowego aresztu, chociaż taka okoliczność nie miała miejsca. Oskarżony J. Z. jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego nawet nie miał technicznych możliwości sprzedaży ze zbiorników w/w produktów a więc niemożliwe i nie celowe byłoby ich zakup.. Wyjaśnienia oskarżonego J. S., w których podaje, iż oskarżony J. Z. kupował od niego produkty ropopochodne i dalej je sprzedawał mają charakter pomówienia i nie znajdują oparcia w żadnym materiale dowodowym.

Sąd oparł się na niewiarygodnych wyjaśnieniach osk. J. S. który już w postępowaniu przygotowawczym zmienił swoje wyjaśnienia i nie przyznał się do stawianych mu zarzutów. Natomiast sąd pominął wyjaśnienia osk. J. Z. w których podał, iż przyznanie faktu handlowania z osk. J. S. wynikało zarówno z groźby ze strony policjanta go przesłuchującego jaki i przyrzeczeniem ze strony prokuratora o uchyleniu aresztu w razie przyznania faktów z zarzutów.

Powyższe doprowadziło sąd do wadliwych ustaleń, iż osk. J. Z. kupował produkty ropopochodne od osk. J. S. , następstwem czego było przez sąd niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego.

Z ostrożności procesowej podniósł w dalszej kolejności w pkt.2-4 co następuje;

2. Na mocy art. 438 pkt.2 k.p.k. naruszenie prawa procesowego, co miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez naruszenie;

a) art. 7 k.p.k. poprzez ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego J. Z. w sposób nie uwzględniający zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego w szczególności wyjaśnień złożonych w dniu 25 października 2006 roku o zakupie towarów z pominięciem rachunków bankowych, co sąd ocenił, jako przyznanie się do całego zarzutu z pkt.1 z postanowienia z dnia 19 czerwca 2006 roku, pomimo, że oskarżony wyraźnie wyjaśnił, iż przyznaje się tylko częściowo do zarzutu i w jego mniemaniu w ten właśnie sposób, co w rzeczywistości było przyznaniem się do okoliczności nie wypełniającej znamion przestępstwa.

b) .art. 2,4, 5 §1, art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nie rozważenie wszystkich okoliczności sprawy a szczególnie tych, które przemawiały na korzyść oskarżonego i poprzez rozstrzygnięcie nieusuwalnych wątpliwości na niekorzyść oskarżonego poprzez uznanie gotówkowego zakupu przez oskarżonego towarów za przestępstwo, pomimo, że sprzedawca tj.

oskarżony J. S. towary te zakupił w sposób zgodny z prawem jak ustalił sąd (na str. 1 uzasadnienia) oraz wskutek nieuwzględnienia faktu, że kupujący tj. oskarżony J. Z. zakupił produkty z środków pieniężnych z dochodów z pozostałej sprzedaży z działalności gospodarczej) zwłaszcza paliw i innych towarów, a nie z dochodów z sprzedaży produktów ropopochodnych.

3. Na mocy art. 438 pkt.3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych, a mający wpływ na treść wyroku, przyjętych za jego podstawę - wynikający z naruszenia powyższych przepisów prawa procesowego -, polegający na ustaleniu, że oskarżony J. Z. płacąc oskarżonemu J. S. za dostarczane przez tego ostatniego produkty ropopochodne, (płacąc mu z pominięciem rachunku bankowego) przekazywał mu pieniądze pochodzące ze sprzedaży właśnie tych produktów mając świadomość, że pieniądze te pochodzą z przestępstwa polegającego na wprowadzeniu tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem, pomimo, że z żadnego zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika świadomość oskarżonego J. Z., że pieniądze, którymi płacił oskarżonemu J. S. miałyby pochodzić z przestępstwa a zwłaszcza, że ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika w ogóle zaistnienie przestępstwa, z którego korzyści pochodziłyby wg sądu w/w środki pieniężne, - co doprowadziło sąd do ustalenia, że oskarżony J. Z. dokonał zarzuconego mu czynu z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 299 § 6 k.k. w związku z art. 12 k.k. w całości.

4. Na mocy art. 439 pkt.1 k.p.k. obrazę przepisów prawa materialnego, jako następstwo w/w błędnych ustaleń faktycznych, które spowodowały zakwalifikowanie zachowania się oskarżonego, jako przestępstwa z art. 299 kk.

Wniósł o:

1. zmianę wyroku sądu I instancji i uniewinnienie oskarżonego J. Z. ewentualnie
2. uchylenia sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

***Apelację na rzecz oskarżonego J. Z. wniósł jego obrońca ( adw. M. D.) w zakresie pkt 5 i 9 wyroku jak poniżej:***

I. zaskarżonemu wyrokowi na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. zarzucił:

1. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. pkt 2 i 3 k.p.k. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.

prowadzące w konsekwencji do błędnych ustaleń faktycznych, które miały wpływ na treść wydanego orzeczenia polegające na błędnym przyjęciu, jakoby oskarżony

J. Z. kupował produkty ropopochodne od J. S.,

a później nimi handlował, podczas gdy z materiału dowodowego, w tym w szczególności z wyjaśnień samego oskarżonego oraz zeznań świadków

C. G. (1), J. K., K. K. (2) oraz K. P.

w sposób wyraźny wynika, iż oskarżony ani nie skupował, ani nie handlował

produktami ropopochodnymi sprzedawanymi przez J. S.,

a jedynie wynajmował mu odpłatnie na swojej (...)

w T. zbiorniki do przechowywania tychże produktów;

Z ostrożności procesowej, w przypadku braku uwzględnienia przez tut. Sąd ww. zarzutu, zarzucił

zaskarżonemu wyrokowi dodatkowo na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k.:

2. na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. naruszenie przepisów postępowania:

2.1. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. prowadzące w konsekwencji do błędnych ustaleń faktycznych, które miały wpływ na treść wydanego orzeczenia polegające na:

a) błędnym przyjęciu, iż oskarżony J. Z. przekazując do rąk J.

S., z pominięciem rachunku bankowego pieniądze pochodzące ze sprzedaży nabytych od niego produktów ropopochodnych w postaci: toluenu, gazołiny, ksylenu, ropy naftowej stabilizowanej, komponentu gazowego, (...), kondensatu węglowodorowego, frakcji C-7, izopentanu i mieszaniny butanoli, miał pełną świadomość, iż pieniądze te pochodzą z przestępstwa polegającego na wprowadzeniu tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem, przez co swoim postępowaniem wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 299 § 6 k.k. w zw. z art. 12 k.k., do których to ustaleń doszło na skutek dokonania przez Sąd oceny we wskazanym zakresie w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy, prawidłowego rozumowania i regułami doświadczenia życiowego, a także zebrany w sprawie materiałem dowodowym,

b) błędnym przyjęciu, iż oskarżony J. Z. płacił J.

S. pieniędzmi rzekomo zarobionymi na handlu produktami ropopochodnymi, które od niego zakupił, podczas gdy okoliczność ta w żaden sposób nie wynika z oceny całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym z wyjaśnień samych oskarżonych — J. Z. i J. S.,

c) błędnym przyjęciu, iż oskarżony J. Z. osiągnął z handlu produktami ropopochodnymi korzyści w wysokości 10% otrzymanego towaru, podczas gdy cena sprzedaży zgodnie z wyjaśnieniami oskarżonych na które powołuje się Sąd była wyższa od ceny zakupu zaledwie o 20 groszy, a nie o 20 %, co pozostaje w sprzeczności ze wskazanym materiałem dowodowym sprawy,

w tym z protokołem przesłuchania oskarżonego z dnia 25 października 2006 roku;

2.2. art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k, art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k poprzez brak rozważenia przez Sąd wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności tych przemawiających na korzyść oskarżonego, polegających na potraktowaniu gotówkowego zakupu produktów ropopochodnych przez oskarżonego J.

Z. od J. S. jako niezgodnego z prawem, co

pozostaje w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym

zgromadzonym w sprawie, któremu Sąd w uzasadnieniu skarżonego wyroku

nadał walor wiarygodności, a który dotyczy w szczególności wyjaśnień

J. S. co do pochodzenia sprzedawanych przez niego

substancji;

II. wskazując na powyższe, na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego

J. Z.,

— ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi

pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

***Apelację od wyroku na rzecz oskarżonego Z. O. w zakresie pkt 3 i 9 wyroku wniósł jego obrońca jak poniżej:***

W/w wyrokowi w tej części zarzucił :

1/ obrazę szeregu przepisów postępowania karnego, a zwłaszcza:

- art. 4 kpk poprzez rażące naruszenie zasady obiektywizmu i pominięcie przy orzekaniu licznych okoliczności i dowodów przemawiających na korzyść oskarżonego Z. O.,

- art. 5 par. 2 kpk poprzez czynienie na niekorzyść osk. Z. O. bezpodstawnych domysłów i domniemań,

- art. 7 kpk poprzez wybiórczą, niepełną, a nadto sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, a przez to rażąco dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza wyjaśnień współoskarżonego J. S. w zakresie , w jakim były one - jako jedyny i odosobniony dowód - obciążające dla osk. Z. O., a wbrew dowolnemu uznaniu Sądu winny być uznane za gołosłowne i niewiarygodne pomówienie,

- art. 410 kpk poprzez oparcie wyroku jedynie na części zebranego w sprawie materiału dowodowego,

- art. 424 kpk poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami ustawy.

- a w efekcie obrazy tychże przepisów procedury, dokonanie błędnych ustaleń faktycznych poprzez bezpodstawne przypisanie osk. Z. O. czynu ( opisanego w punkcie 3 na str. 36 wyroku ), którego oskarżony nie popełnił,

2/ niezależnie od powyższego zarzucam zaskarżonemu wyrokowi rażąco obrazę prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, iż czyn przypisany oskarżonemu Z. O. w punkcie 3 wyroku ( str. 36 ) stanowi przestępstwo z art.299 par. 1, w związku z art. 299 par. 6 kk.

W Ślad za powyższymi zarzutami, wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 3 poprzez uniewinnienie osk. Z. O. także od czynu z art. 299 par. 1 kk oraz uchylenie wobec tego oskarżonego orzeczenia zawartego w punkcie 9 wyroku,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy SR w Słupcy do ponownego rozpoznania.

### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Apelacja obrońcy (adw. M. S. (1)) oskarżonego J. Z. okazała się zasadna jedynie w części. Niezasadny okazał się zarzut naruszenia prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku co miało wpływ na treść orzeczenia, poprzez naruszenie art. 7 kpk. Obrońca oskarżonego zarzuca, że Sąd I instancji bezkrytycznie przyjął jako wiarygodne wyjaśnienia oskarżonego złożone w dniu 25.10.2006 roku podczas kiedy oskarżony odwołał te wyjaśnienia na rozprawie, wcześniej złożył je pod presją pobytu w tymczasowym areszcie i trudnej sytuacji rodzinnej.

Sąd odwoławczy nie podziela tego poglądu ,podobnie jak zarzutu, że wyjaśnienia oskarżonego J. S. są pomówieniem i nie znajdują oparcia w żadnym materiale dowodowym. Sąd I instancji w sposób wyczerpujący wykazał dlaczego i w jakim zakresie dał wiarę wyjaśnieniom tego oskarżonego oraz wykazał dlaczego i w jakiej części nie dał im wiary .Oskarżony ten dobrowolnie złożył wyjaśnienia w których opisał proceder wystawiania fikcyjnych faktur i bezfakturowego sprzedawania produktów ropopochodnym , także oskarżonemu J. Z.. Oskarżony ten sam siebie obciążał a jego wyjaśnienia dotyczące oskarżonego Z. nie były przesadzone. Te wyjaśnienia , jak słusznie zauważył Sąd I instancji, znalazły potwierdzenie w zeznaniach J. F., H. J., J. D., C. G. (2), Z. L. czy R. C. i L. C.. Wyjaśnienia oskarżonego S. są zbieżne z wyjaśnieniami oskarżonego Z., które złożył na swoje i swojego obrońcy życzenie. Fakt, iż późniejsza linia obrony oskarżonego Z. była inna nie dyskwalifikuje tych wyjaśnień i dokonanej ich oceny przez Sąd I instancji. Sąd ten uwzględnił motywy zmiany wyjaśnień podane przez tego oskarżonego i uzasadnił dlaczego nie dał im wiary i Sąd odwoławczy te motywy podziela. Nielogiczne i nieracjonalne są twierdzenia, że groźba ze strony policjanta lub przyrzeczenie uchylenia aresztu ze strony prokuratora spowodowały przyznanie się do popełnienia przestępstwa, którego się nie popełniło. Sąd I instancji zmieścił się w ramach swobodnej oceny dowodów gdyż przekonanie swoje o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych poprzedził ujawnieniem w toku rozprawy całokształtu okoliczności , rozważył wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego i logicznie z uwzględnieniem zasad wiedzy i doświadczenia życiowego argumentował w uzasadnieniu. Sąd ten skonfrontował wyjaśnienia oskarżonych z innymi dowodami i ta konfrontacja nie wykazuje sprzeczności z obiektywnie stwierdzonym rzeczywistym stanem rzeczy.

Niezasadny okazał się także zarzut alternatywny naruszenia prawa procesowego (art. 438 pkt 2 kpk) tj. naruszenia art. 7 kpk poprzez ocenę wyjaśnień oskarżonego J. Z., szczególnie wyjaśnień złożonych w dniu 25.10.2006 roku, o zakupie towarów z pominięciem rachunków bankowych jako przyznania się do całego zarzutu z pkt 1 mimo, że oskarżony przyznał się tylko częściowo do zarzutu i w jego mniemaniu w ten właśnie sposób , co w rzeczywistości było przyznaniem się do okoliczności nie wypełniającej znamion przestępstwa. Także niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 2, 4, art. 5 § 2 kpk. Z uzasadnienia Sądu I instancji jasno wynika, że Sąd ten przyjął, że oskarżony przyznał się do bezfakturowego handlu z oskarżonym S. i tylko tyle .Zatem zarzut obrońcy oskarżonego jest pozbawiony racji i nie może być uwzględniony. Twierdzenie , że dokonywanie transakcji z pominięciem rachunku

bankowego, bez faktury, nie wypełnia znamion przestępstwa jest wnioskiem błędnym i dyskwalifikującym ten zarzut apelacji.

W tym miejscu zasadne jest poczynienie ustaleń, które będą miały znaczenie także przy ocenie zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego Z. O.. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 18.12.2013 roku ( (...) 19/13) przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa określonego w przepisie art. 299 § 1 kk są wymienione w tym przepisie między in. środki płatnicze pochodzące bezpośrednio lub pośrednio z popełnienia czynu zabronionego, przy czym sprawcą tego przestępstwa może być również sprawca czynu zabronionego, z którego popełnieniem związana jest korzyść stanowiąca przedmiot czynności wykonawczej. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu podkreślił, że obowiązek wykazania przedmiotowych okoliczności czynu źródłowego spoczywa na sędzi orzekającym, podobnie jak zakwalifikowanie ich jako konkretnego typu czynu zabronionego niezależnie od tego, czy czyn ten jest przedmiotem równoległego osądu z przestępstwem opisanym w art. 299 § 1 kk. „Znamię” korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” musi być udowodnione w postępowaniu karnym w taki sam sposób, jak pozostałe znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 kk. Ustawodawca nie wymaga jednak ustalenia przez sąd aby czyn źródłowy spełniał wszystkie znamiona przestępstwa ( wyrok SN z dnia 04.10.2011r., w sprawie IIIKK 28/11). Nie jest konieczne ustalanie konkretnego sprawcy czynu źródłowego, jego winy i innych dodatkowych przesłanek warunkujących odpowiedzialność karną. Nie jest także konieczne ustalanie by popełnienie owego czynu zabronionego było stwierdzone rozstrzygnięciem jakiegokolwiek organu, w szczególności wyrokiem sądu. Nie ma znaczenia przedawnienie karalności czynu „ pierwotnego”. Czyn „pierwotny” może być wskazany także w kodeksie karnym skarbowym. Można przywołać szereg innych orzeczeń Sądu Najwyższego, które potwierdzają taką wykładnię przestępstwa z art. 299 § 1 kk. Fakt, iż Sąd I instancji nie wskazał konkretnej kwalifikacji czynu pierwotnego nie oznacza, że oskarżony J. Z. powinien zostać uniewinniony. Z opisu czynu przypisanego temu oskarżonemu wynika, że przekazywał on do rąk J. S., z pominięciem rachunku bankowego, pieniądze pochodzące ze sprzedaży produktów ropopochodnych, mając pełną świadomość, że pieniądze te pochodzą z przestępstwa wprowadzania tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem. Obrót ten odbywał się bezfakturowo. Jeśli oskarżony sprzedawał te produkty osobom fizycznym to nie miał obowiązku wystawienia faktury, ale transakcje między nim a oskarżonym S. powinny być fakturowane o czym oskarżony jako osoba prowadząca działalność gospodarczą wiedzieć powinien. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 roku wymaga przeprowadzania transakcji między przedsiębiorcami w warunkach w niej wymienionych (kwota transakcji) za pośrednictwem rachunku bankowego. Ten opis przypisanego czynu wskazuje na naruszenie przepisu art. 62 § 1 kks oraz zatajenie prawdy w deklaracjach podatkowych ponieważ transakcje z oskarżonym S. nie były wykazane organowi podatkowemu ( obrót ten był bezfakturowy, art. 56 kks). W ten sposób właśnie powstaje tzw. „szara strefa” obrotu gospodarczego.

Sąd I instancji dokonał w tym zakresie prawidłowych ustaleń, nie nazwał jedynie wprost pierwotnego czynu zabronionego i nie wskazał kwalifikacji prawnej tego czynu i jedynie w tym zakresie zarzuty apelacji można uznać za trafne co jednak nie dyskwalifikuje tego wyroku. Zatem zarzut obrońcy oskarżonego, że oskarżony przyznał się do okoliczności nie wypełniających znamion przestępstwa nie może się ostać. Oskarżony dokonując takiego obrotu odniósł bezpośrednią korzyść majątkową, a następnie wprowadził ją do obrotu. Świadomość oskarżonego wynika z jego wyjaśnień, którym Sąd I instancji dał wiarę i Sąd Okręgowy ten pogląd podziela.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 2,4 5 § 1 i 2 kpk albowiem Sąd I instancji rozważył wszystkie okoliczności sprawy, także te przemawiające na korzyść oskarżonego, o czym świadczy fakt przyjęcia wartości korzystnych dla oskarżonego a bezspornie wynikających z wyjaśnień oskarżonych S. i Z. oraz pozostałego materiału dowodowego, któremu Sąd I instancji dał wiarę.

Niezasadny jest zarzut apelacji (pkt 3) błędu w ustaleniach faktycznych, mających wpływ na treść wyroku, polegający na ustaleniu, że oskarżony Z. płacąc J. S. za dostarczane produkty ropopochodne miał świadomość, że pieniądze te pochodzą z przestępstwa polegającego na wprowadzaniu tych produktów do obrotu w sposób sprzeczny z prawem. Ten zarzut w świetle poczynionych powyżej ustaleń jest wadliwy. Oskarżony miał pełną świadomość, że nabywa towar bez faktury i nie ujawnia tego faktu w dokumentach podatkowych. Oskarżony sam podał, że sprzedawano towar w takim czasie kiedy nie było już w zasadzie pracowników, około 1000 litrów dziennie. Oskarżony od lat prowadzi działalność



gospodarczą i wie jak prawidłowo rejestruje się obrót więc ten zarzut jest wręcz naiwny i wyprowadzony z błędnych wniosków odnoszących się do czynu pierwotnego.

Odnosząc się do apelacji drugiego obrońcy oskarżonego J. Z. (adw. M. D.) należy stwierdzić, że jest ona niezasadna w większej części.

Pozbawione racji są zarzuty naruszenia art. 7 kpk w zw. z art. 4 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk prowadzące do błędnych ustaleń faktycznych, które miały wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie, że oskarżony kupował produkty ropopochodne od oskarżonego S. a później nimi handlował podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że tylko wynajmował zbiorniki oskarżonemu S.. Zarzutowi temu przeczą, co podniesiono powyżej, wyjaśnienia oskarżonego S. (którym Sąd I instancji dał wiarę), które są zbieżne z wyjaśnieniami oskarżonego Z. (którym Sąd I instancji dał wiarę) oraz zeznania świadków przywołane powyżej. Ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie są prawidłowe, logiczne i uwzględniają zasady wymienione w powołanych w apelacji przepisach. Sąd ten nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, które miały wpływ na treść wyroku tylko dokonał tych ustaleń kierując się wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Obrona jedynie polemizuje z faktami powołując się na świadków – pracowników oskarżonego, którzy nic istotnego do sprawy nie wnosili, także przez to że oskarżony był ich pracodawcą. W odniesieniu do zarzutu z pkt 2.1. pkt a i b Sąd podtrzymuje argumenty zawarte przy ocenie apelacji adw. M. S. (1). Zdaniem Sądu oskarżony rozliczał się z oskarżonym S. za produkty ropopochodne pieniędzmi ze sprzedaży tych towarów, nawet jeśli fizycznie nie były to te same pieniądze bowiem każda kwota tej transakcji pochodziła z czynu zabronionego, był to obrót bez faktury i bez podatku.

Zasadny okazał się zarzut błędnego przyjęcia, że oskarżony Z. osiągnął z faktu handlu artykułami ropopochodnymi korzyści w wysokości 10% otrzymanego towaru (pkt 2.1. pkt c). Sąd I instancji oparł swoje ustalenie na domysłach a nie faktach. Sąd Okręgowy nie doszukał się w aktach sprawy podstawy do takiego ustalenia. Oskarżony S. nie wskazał tej okoliczności w swoich wyjaśnieniach a oskarżony Z. wyjaśnił, że sprzedał łącznie 242 tys. litrów produktów ropopochodnych zakupionych od oskarżonego S. i zarabiał na 1 litrze 20 groszy. Wyjaśnił także, że toluen kupował po 2,50 zł za litr a ksylen i (...) po 2,80 zł. Z innych dowodów nie wynikają powyższe okoliczności a zatem konieczna okazała się zmiana zaskarżonego wyroku w pkt 9. Ponieważ nie jest możliwe ustalenie ile sprzedano i zakupiono toluenu a ile ksylenu i (...) przyjęto wartość najbardziej korzystną dla oskarżonego czyli 242 tys. pomnożone przez 2,50 zł przy zysku 20 groszy na litrze co daje kwotę korzyści 48.400 złotych.

Niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk, art. 410 kpk i art. 424 § 1 kpk (pkt 2.2). Sąd I instancji prawidłowo rozważył wszystkie okoliczności sprawy czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd odwoławczy podtrzymuje i powołuje się w tym zakresie na powyżej wykazane okoliczności, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu wynika, że czynem pierwotnym był czyn z art. 62 kks i z art. 56 kks. Potraktowanie gotówkowego zakupu produktów ropopochodnych i następnie sprzedaży (bezfakturowo) jako zgodnego z prawem prowadziłoby do zaakceptowania działań niezgodnych z prawem podatkowym i w konsekwencji do takich przypadków nie miałyby zastosowania kks. Taka sytuacja jest nie do przyjęcia, toteż Sąd odwoławczy nazwał wprost te czyny zabronione w niniejszym uzasadnieniu. Sąd I instancji przyjął zasadnie, że oskarżony S. nabył produkty ropopochodne zgodnie z prawem, jednak dalszy ich obrót był niezgodny z prawem i tu należy szukać punktu wyjścia (czynu pierwotnego) do przestępstwa z art. 299 § 1 kk przypisanego oskarżonemu.

Apelacja obrońcy oskarżonego Z. O. okazała się zasadna jedynie w części.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 4 kpk poprzez rażące naruszenie zasady obiektywizmu i pominięcie okoliczności i dowodów przemawiających na korzyść tego oskarżonego. Sąd I instancji prawidłowo ocenił wyjaśnienia oskarżonego J. S. obciążające oskarżonego O.. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd ten skrupulatnie i rzeczowo ocenił te wyjaśnienia (w zakresie, w którym uznał je za wiarygodne) i odniósł je do zeznań świadków skazanych za przyjmowanie od S. fikcyjnych faktur za sprzedaż towarów ropopochodnych a także do tych dokumentów. Te dowody potwierdzają bowiem wiarygodność wyjaśnień oskarżonego S., tym samym potwierdzają wiarygodność jego wyjaśnień w odniesieniu do oskarżonego O.. Nie ma, w realiach tej sprawy, powodu dla którego

tenże oskarżony miałby niesłusznie pomawiać oskarżonego O. i wskazać akurat na niego mimo, że miał kontakty handlowe z wieloma innymi osobami. Sąd I instancji słusznie uznał, że oskarżony S. dokładnie określił okres i zasady współpracy z oskarżonym O. i nie ma podstaw sądzić, że wszystko wymyślił i bez powodu obciążył akurat tego oskarżonego. Podnoszona przez obronę jako argument sprawa cywilna VGNC 990/05/4 nie ma istotnego znaczenia na co również zwrócił uwagę Sąd I instancji gdyż skoro wystawiono faktury to w interesie oskarżonego O. było to, aby je uwiarygodnić poprzez pozew, następnie orzeczenie sądu. Interesy, których dotyczy niniejsze postępowanie były bezzafakturowe więc nie można ich uwiarygodnić w podobny sposób. Przepis art. 4 kpk formułuje zasadę obiektywizmu, która oznacza nakaz bezstronności i zakaz kierunkowego nastawienia do sprawy. Zdaniem Sądu odwoławczego Sąd I instancji sprostał tej zasadzie, obrona eksponuje subiektywnie fakty korzystne dla oskarżonego. Należy podkreślić, że oskarżony S. złożył swoje wyjaśnienia spontanicznie, wskazał osoby i firmy, które uczestniczyły w tym procederze, opisał sposób działania, obciążył przy tym sam siebie. Fakt, że zmienił swoje wyjaśnienia nie dyskwalifikuje tych, którym Sąd I instancji dał wiarę i w tym zakresie ocena tej zmiany wyjaśnień dokonana przez Sąd I instancji jest prawidłowa. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie ma sprzeczności w wyjaśnieniach oskarżonego S., które je dyskwalifikują, także w odniesieniu do transportu produktów ropopochodnych bowiem skarżący wybiórczo wskazuje świadków, którzy mieli dokonywać tego transportu bo taki transport wykonywał także np. W. K. (posiadał tylko faktury zbiorcze), B. L. (świadek nie potrafiła podać gdzie i co przewożono, M. S. (2) (z faktur nie wynikało jaką trasę i gdzie przebył). Z powyższego wynika, że transport wykonywały także inne firmy, nie tylko wskazane przez skarżącego. W ocenie Sądu nie doszło do naruszenia art. 5 § 2 kpk ponieważ Sąd I instancji uwzględnił okoliczności przemawiające na korzyść i na niekorzyść oskarżonego. Nie naruszono także zasady wyrażonej w art. 7 kpk i w art. 410 kpk a uzasadnienie spełnia wymogi określone w przepisie art. 424 kpk. Ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie jest dowolna ale uwzględnia kryteria obiektywne (logika, wiedza, doświadczenie życiowe). Ustalenia Sądu I instancji poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej bądź logicznej, jest także zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Nie ma sprzeczności między wyrokiem a uzasadnieniem. Skarżący jedynie polemizuje z zasadnymi argumentami Sądu podając wybiórczo fakty korzystne dla oskarżonego. Sąd I instancji ocenił cały zebrany w sprawie materiał dowodowy zgodnie z zasadami przepisu art. 424 kpk.

Sąd II instancji nie podziela zarzutu skarżącego rażącej obrazy prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, iż czyn przypisany oskarżonemu Z. O. w pkt 3 wyroku stanowi przestępstwo z art. 299 § 1 w zw. z art. 299 § 6 kk. Sąd powołuje się na podniesione powyżej (przy ocenie apelacji obrońców oskarżonego Z.) argumenty. Wbrew twierdzeniom skarżącego opis czynu oskarżonego O. zawiera przedmiotowe elementy czynu „pierwotnego”, które pozwalają na jego zakwalifikowanie pod znamiona konkretnego czynu zabronionego zawartego w ustawie karnej, nie wskazał jedynie kwalifikacji prawnej co jednak tego wyroku nie dyskwalifikuje. Skarżący przywołał szereg orzeczeń Sądu Najwyższego, które wskazują na wymóg takich ustaleń i faktycznie Sąd I instancji takie ustalenia poczynił i faktycznie w uzasadnieniu wyroku je wykazał nie nazywając ich wprost w sensie kwalifikacji prawnej. Obrót bezzafakturowy między przedsiębiorcami to obrót sprzeczny z nakazem wystawienia faktury zgodnie z przepisami prawa podatkowego (Ordynacja podatkowa, przepisy o podatku VAT czy podatku akcyzowym). Podatnicy VAT nie mają obowiązku wystawienia faktury w zakresie sprzedaży dokonywanej osobom fizycznym, nie prowadzącym działalności gospodarczej. Zatem sprzedaż towarów na rzecz oskarżonego O. powinna być wykazana fakturą. Oczywiście taka sprzedaż nie była wykazywana przez oskarżonych a więc faktycznie zatajali prawdę w rozliczeniach podatkowych w zakresie swojej działalności. Takie działania znajdują odzwierciedlenie w przepisach art. 62 kks i art. 56 kks. Te czyny zabronione opisane zresztą w przypisanym oskarżonemu przestępstwie stanowią czyn zabroniony w rozumieniu art. 299 kk. Oskarżony bezpośrednio odnosił korzyść z tego czynu a uzyskane w ten sposób pieniądze stanowiły tzw. „brudne pieniądze”. Świadomość oskarżonego była oczywista co wynika z jego wyjaśnień oraz pozostałych dowodów, którym Sąd I instancji dał wiarę. Zatem fakt, iż oskarżonemu nie przypisano czynu z art. 286 § 1 kk nie niweczy automatycznie konstrukcji przypisanego przestępstwa z art. 299 kk. Tak więc wprowadzenie tych produktów ropopochodnych do obrotu nastąpiło w sposób sprzeczny z prawem podatkowym i wobec tego te transakcje nie były wykazywane w sposób legalny aby podlegały kontroli organów podatkowych.

Apelacja obrońcy oskarżonego O. jest zasadna w zakresie wyliczenia korzyści majątkowej jaką oskarżony odniósł z popełnienia przestępstwa . Zdaniem Sądu II instancji , podobnie jak w przypadku oskarżonego Z., pozbawione podstaw jest wyliczenie przepadku tej korzyści na poziomie 10 % obrotu i to w sytuacji kiedy „główny” sprawca miałby uzyskać znacznie mniej a poza tym jak ustalono powyżej taka wartość nie wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego. Z wyjaśnień oskarżonego S. wynika jedynie, że 80 % towaru wziął oskarżony O., a 20 % oskarżony Z.. Tylko z wyjaśnień oskarżonego Z. wynika, że na litrze zarabiał 20 groszy. Wobec powyższego Sąd II instancji uznał, że oskarżony O. nie mógł osiągnąć korzyści w niższej kwocie niż oskarżony Z., a zważywszy, że apelację wniesiono tylko na korzyść oskarżonego Sąd przyjął wersję najbardziej korzystną dla niego, w kwocie 48.400 zł ( tak jak w przypadku oskarżonego Z.).Powyższa zmiana jest konieczna i uzasadniona podobnie jak zmiana dotycząca znacznej korzyści majątkowej przyjętej w opisie czynu przypisanego temu oskarżonemu. Przyjęcie wartości na poziomie 10 % nie znajduje uzasadnienia skoro Sąd i instancji przyjął wartość 300 tys. zł w odniesieniu do oskarżonego J. S. ( na podstawie jego wyjaśnień). Zasadne jest przyjęcie tej wartości , na korzyść oskarżonego O., jako wartości minimalnej i wykluczone jest przyjęcie wartości wyższej jako nie udowodnionej .

Odnosząc się do zarzutów apelacji obrońców oskarżonych J. Z. i Z. O. Sąd II instancji , działając na podstawie art.437 § 1 i 2 kpk i uznając, że zebrane dowody na to pozwalają zmienić zaskarżony wyrok w zakresie pkt 9 i określił kwoty zwrotu korzyści majątkowej wobec tych oskarżonych na 48.400 zł. Sąd przyjął także w opisie czynu przypisanego oskarżonemu O. wartość korzyści w kwocie 300 tys. zł oraz uzupełnił podstawy skazania o przepis art. 4 § 1 kk z uwagi na zmianę przepisów kodeksu karnego ( na mniej korzystną z dniem 01.07.2015 r. ) W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy z uwagi na niezasadność apelacji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art.634 kpk i art. 636 § 1 kpk oraz na podstawie Ustawy o opłatach w sprawach karnych z dnia 23.06.1973 roku ( Dz.U. z 1983r.Nr 49 ze zm. )

***Anna Klimas Agata Wilczewska Mariola Klimeczak***